

ДІЯЛЬНІСТЬ ДУХОВИХ ОРКЕСТРІВ ХІХ – ПЕРШОЇ ПОЛОВИНИ ХХ СТОЛІТТЯ НА УМАНЩИНІ

Підготувала: В.О. Іванова, I курс
Науковий керівник: Г.М. Войтенко, викладач
циклової комісії українська мова і література
КВНЗ «Уманський гуманітарно-педагогічний
коледж ім. Т.Г. Шевченка»

З 1834 року в Умані постійно
знаходились військові: дивізійний штаб,
Батуринський полк, конвойна
команда, воєнно-інженерна дистанція.
Мабуть, саме завдяки військовим у
місті активно почала розвиватись
виконавська діяльність духових
оркестрів.

Адже серед двох клубів, які існували в Умані до кінця XIX століття і в яких проводились засідання літературних та художніх гуртків, а час від часу йшли аматорські вистави, один належав військовим. І саме в ньому нерідко відбувались різні музичні концерти. Про діяльність військового оркестру дореволюційних часів згадує у своїх мемуарах Н.Суровцева: «Увечері в парку грав військовий духовий оркестр, відбувалася гулянка, снували ставком човни, у темряві мерехтіли між деревами різнокольорові ліхтарики...»

Про існування військового духового оркестру свідчить також оголошення з газети «Голос провінції» від 29 січня 1911 року: «Сьогодні, у суботу, 29 січня в уманському літературно-художньому гуртку відбудеться черговий сімейний літературно-музичний вечір. Початок о 8 годині вечора.

Після літературно-музичного відділення – танці при оркестрі військової музики». Подібні оголошення розміщувались і в інших місцевих газетах, таких, як «Голос Умані» та «Провінційний голос». Цікаво, що вже до жовтневої революції 1917 року в місті одночасно функціонували всі три названі щоденні газети

У дореволюційній Умані стояла дивізія, при якій було три полкових оркестри. Одним з них диригував Остап Григорович Замотайло – професійний музикант, у молоді роки він грав на флейті у царевому Петербурзькому оркестрі. З його ім'ям тісно пов'язують розвиток духової музики в Умані. Після революції Остап Григорович очолив міський оркестр при кінотеатрі «Комсомолець», часто виступав у «Софіївці».

Маловський М. Троїсті музики. Акварель. Київ. 1965.

Та у 1957 році постановою Ради Міністрів було ліквідовано духові оркестри при кінотеатрах. А оркестр Замотайла перемістився у приміщення міського Будинку культури. Більше сорока років Остап Григорович керував своїм оркестром

Уже у післявоєнні роки в Умані діяло також два штатних військових оркестри, але у зв'язку з розформуванням частин у 1960-ті вони припинили своє існування.

Одним з цих оркестрів, який був при початковій автошколі, керував старший лейтенант Філашинов, який закінчив у свій час Київську консерваторію. Головною метою оркестру було забезпечити культурне дозвілля військовослужбовців. Але часто оркестр виступав у місцевому Будинку культури, а іноді, з концертним репертуаром гастролював Уманським районом.

На початку 1960-х років Уманський
військовий оркестр на чолі з
Філашиновим навіть приймав участь у
конкурсі військових оркестрів, який
відбувся у Києві.

До репертуару оркестру входили так звані «строеві» твори. Серед них: «Слався» М.Глінки, «Зустрічний марш військових училищ» та «Зоря» С.Чернецького, «Гвардійський зустрічний марш» Н.Іванова-Радкевича, «Стройовий» марш В.Рунова, марш «Авангард» П.Скворцова, марш «Автоматчики» Я.Фадергонца та ін; концертні твори: Увертюра до опери «Молода гвардія» Ю.Мейтуса, Прелюдія f-moll С.Рахманінова, «Камаринська» М.Глінки, Симфонія №7 ф. Шуберта, Увертюра до драми «Егмонт» Й. Бетховена та інші

Сам оркестр складався з 26-ти чоловік, серед яких ми можемо назвати Миколу Нагаєвського (валторна), М.Шварта (ударні інструменти), М. Тупчієнка (туба), Д. Краснопольського (корнет), П. Нінахова (кларнет), П. Сокурєнка (туба), В.Орищука (гобой), О. Юдова (тромбон), Л. Лисого (труба), О. Бакланова (туба). На жаль, нам відомі не всі прізвища членів цього оркестру, лише ті, які пам'ятає О. Бакланов, який поділився з нами своїми спогадами про цей оркестр

У 1965 році військову початкову школу
перевели у Гайсин, після чого оркестр
перестав існувати.

Отже, ми вважаємо, що збереження та розвиток національно-культурних цінностей – це один із найважливіших напрямків діяльності нашої держави та міста Умань.

Дякую за увагу!!!

